

Cancelaria Redactionii:
Mihalul inf. alu Dunarii, Nr. 32

Locuinta Redactorului:
Mihalul inf. alu Dunarii, Nr. 19.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decât numai de la corespondenții regulați ai „Federatiunii”
Articoli trămași și nepublicați se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politiciu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Luni-a, Miercuri-a, Vineri-a ser'a, si Dominec'a deminéti'a.

Pest'a, 13/25 martiu, 1868.

Pre strasinele caselor in Vien'a canta paserile, abibilea e mare, mai mare decât daca s-ar fi desfășurat intregu Concordatul si s-ar fi intrudus cassator'a civilie, cu tote că numai unele despusestiuni a le codicelui civile sunt restituite. Acesta parte a Concordatului inse n'au fostu râul celu mai mare, cu multu mai greu apesa pre nefericitii cetătieni ai Austriei, miseri'a financiarie, si indoitul suferu populei Austriei din cau'a neregulârii cestiunilor publico-politice, că-ci ceea ce s'au facutu pana acum'a, sau facutu numai in folosulu unui-a, său celu multu nuorul elemint, si in contr'a intereselor majorităii poporlor. Domnilor situatiunii dualistice, atât in Vien'a, cât si la Pest'a, putieni li pasa de mezu'a lucrului, ei se multumescu si de lustru (spoiere), dar trecu mere, trecu pere... Candu se facu cestiuni omenilor sistemului absolutu, pentru că este-di fatiarscu liberalismu, cetitorii nostri au să se feresca de o apretiuire falsa; de altmirea să nu iununece a crede nimene, că iluminatiunea si ovatiuile in Vien'a au fostu unu actu spontaneu si generu, si d'in contra multumea poporatiunii au fostu strainat cestiui actu si cei entuziasmati n'au scintu ce facu.

Proiectul financiaru alu dlui ministru de fin. lu Transilvaniei, propusu in siedintia de 21. l. c. consta din cinci legi. Cea d'antâia trateza despre conversiunea detorielor de statu actuale, — in poareea acestei legi, osebitale titluri a le detoriei de statu austriace se voru converte in detoria de rente besolubila, pre carea se va pune o contributiune de proventu fipta, de 12% la sutu, — era censulu stee asiediatu la 4% de la sutu. Conversiunea titlurilor trebue să se insinueze in restempu de trei lunc. A dou'a lege se referesce la contributiunea de averi. Cele mai insemnante despusestiuni ale acestei legi sunt cunoscute, o schimbare totala său facutu intru atât'a, in cătu numai avea am valore de 1500 fl. (mai nainte de la 1000 fl.) si supune contributiunii. A trei-a lege se referesce la rezerva contributiunii aruncate pre casciguri si a sume de la 5 procente (mai nainte) la 15% (acum). Prima patra lege se reguleza immultirea detoriei totante in sum'a de 20 milioane. A cinci-a lege in urma se referesce la impoternicirea pentru instrainarea proprietătilor nemiscatorie a le statului.

Politica generala odihnesce intr'o linie prenum n'a mai fostu de multu, par că diplomati'a are răcantia, cu tote că tempul scaldelor este inca de partea. Neci o cestiune nu e sulevata, carea să fie de latituta a passiună său celu putieni a interesă opiniu'a publica, chiaru si cestiunea orientala, agitata in filelele trecute de ciarlatanii politici, repauseza. Numai resunetul foilor antigoverniale din România e nmai audie, aceste au firea de a nu tacă in veci, altinatra dieu, n'am scăd că existu si ele, că-ci o activitate de domne ajuta nu se vede in colonele lor. Diurnalul „Romanul” nu si-ar potè resbună mai sumplu a supr'a loru, decât daca ar incetă să apară unmai o luna, atunci „Tier'a”, „Press'a”, „Conveniunane” si tota legiunea foilor obscure ar desperă, psipsindu-i totu materialulu pentru implerea coloniștrui, cari nu cunoscu alta materia decât eternele dilemple sece si mai totu de un'a scandalose, adese și spătiose.

Guvernul francesc au cerutu corpului legiu' unu credet de 2 milione fr. intru ajutoriulu Uglirului cercetat de fomete.

Ostirea francesca carea tiene ocupatu statul ontificiu se va reduce si mai tare. Doue legiuni sunt insemnante pentru a se reintorce in Francia.

Diurnalul „Times” dice că D. Gladstone are

să presenteze Camerei repr. una motiune prin care va staru a mediuloc o resolutiune a parlamentului pentru declararea suppressiunii nemediulocite a bisericii (anglicane) dominante in Irlandia.

Guvernul anglescu au primitu sciri de la comandantele ostirilor speditiunarie din Abissinia, acele porta datulu 25 fauru, atunci generalul Napier, avuse intalnirea cu Cassai principele Tigriedei, carele venise a-lu insotit cu un'a oste considerabila. In 2 martiu ante-gard'a britanica sosise la Antalu, cam 250 de chilometri de Magdala, unde sunt in prisone supusii angleseci, si unde numai cam pre la 20. l. c. va fi spositostea speditiunaria, daca laudarosulu rege Teodoru nu-i va fi tienutu calea; se pare inse că majestatea sa cea negra este, ca toti tiranii, mai crudelu decât bravu.

Guvernul turcescu vre să numesca guvernorul in Cret'a pre solulu său de la curtea de Beroiu, pre beiu Aristarchi, carele e crestinu si prin inlelung'a petrecere in tierele apusene, este initiatu in a lministratiunea staturilor civilise, — Turculu voiesce acăstă pentru a da poterilor crestine tote garantiele desiderabile. Noi suntemu de parere că Turculu ar avea să de Cretenilor mai multu, ca poterilor europene, multumiri de acestu felu, dar i lipsesce bunavointia.

Senatul imperial.

Cas'a domnilor, continua rea siedintie din 19. martiu.

Contele Rechberg: Contractul incheiatu cu Roma nu se poate modifica unilateralu, si statu e dorintele diverginti ale poporatiunii regimulu are să afle că si mediuloc, pentru a implini dorintele unei părți, fără de a vătăma pre cocalta. Proiectul de statu inse nu deslega nodulu gordicu, ci-lu taia in doue, fără de a respecta contractele sustatatorie si dorintele unei părți a poporatiunii. In contra referatului majoritatii afirmu, că legalatiunii austriace de mai nainte casator'a civila era de totu straina. De si recunoscu, precum affirma si referatul majoritatii, că concordatul sta in contradicere cu constitutiunea, urmeza inse de aci decadint'a concordatului? Cu principiul acestă amu dà preste capu principiul fundamentalu alu dreptului intrenationalu, validitatea si neviabilitatea tratatelor. Teori'a ministrului de cultu, că schimbarea constitutiunii are efectu retroactivu asupra contractelor incheiate, nu se poate aperă; daca teori'a acăstă ar fi adeverata, atunci tote contractele, ce le-a incheiatu Austri'a pana in 31 diec. 1867 ar fi nevalide. Asie dara pre basea dreptului intrenationalu validitatea concordatului nu se poate trage la indoiala, er modificarea unilaterala a concordatului ar provoca conflicte cu beserică, si precum ne spune istoria, mai in tote conflictele escate intre poterea lumescu si intre capulu supremu alu besoroeci, a triumfatu beserică si nu statulu. Să incungurăm dâra conflictele cu beserică si considerandu, că in Austri'a lupta nationalităilor inca n'a incetatu, să ne pazim a dă in manele contrarilor nostri cele mai periculoase arme, că-ci usioru s'aru escă unu focu, despre care nu se poate prevede, pana unde se va estinde. (Aplause in centru.)

Contele Bloom: Se dice, că concordatul nu e validu, pentru că statul abdice prin acela-a de drepturile sale de suveranitate. Acăstă e o frasa gola, care se poate apleca la totu tratatulu intrenationalu, asie d. e. totu tratatulu de commerciu restrengu incătu-va drepturile de suveranitate ale statului. Asemene se dice, că concordatul nu e validu, pentru că nu si-a ajunsu scopul; acăstă e o teoria noua. Pre tempulu acela-a, candu studiam eu drepturile, detorintele contractuale nu incetă nici odata in modulu acestă. Despre fructele concordatului nu ne potem pronuntia, să lasămu concordatului cei 70 ani ai Josefismului, si apoi vomu vedé. (Ilaritate, risu ironicu). D'in viforul anilor trecuti Austri'a si-a mantuitu reputatiunea de onestitate si intr'o dì fatala potea dice cu mandria: Tout est perdu hors l'Llonneur (totu sunt perduate afara de onore); acum inse voiescu unii a ne rapă si acestu bunu pretiosu, voiescu a ne face să ne frangem contantele, si prin acăstă fapta neonesta să ne perdem onorea si glori'a. In ce pusetiune se va afla ministeriulu si diplomati'a nostra, pre care Metternich a condus-o pre calea dreptului? (Risu ironicu). Statu cu reverendum non possumus alu santului Petru nu va cutează nici unu ministru a se basă pre possumus alu poterii brutale. Amu audiu vor-

Pretiul de Prenumeratime:
Pre trei lunc 4 fl. v. a.
Pră siese lunc 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2 de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.
Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a timbrale pentru fiecare publicație separatu. In Locul deschis 20 cr. de linia
Unu exemplar costă 10 cr.

bindu de oportunitate. Ore in aceea constă prudentia de statu a produce opusetiune maiestrită, a provoca conflicte, conflicte cu Roma, cari taia adună in consienti'a poporului. Ore imperatulu acelu-a, de care a amintit ministrul de culte, n'a adus imperiul la marginea abisului? (eho; Contradicteri). Cu principiile sale de fatia regimulu producă cele mai periculoase semințe in tote clasele poporului. N'avemu noi alte afaceri mai urginti, d. e. organizarea finantelor, a justitiei si a economiei? Protestezu in contra legilor proiectate in numele prudintiei de statu, in numele libertății, a progresului, (ilaritate mare), in numele moralității.

Cardinalul Rauscher: Proiectul de fatia statu in contradicere cu art. 10 alu contractului incheiatu de maiestatea sa cu scaunulu apostolicu, si apoi un'a d'intre cele mai principali detorinti ale statului este sustinerea contractelor pre teritoriul său. Schimbarea constitutiunii si cercastare, că maiestatea sa administredia legalatiunea impreuna cu corporatiunile politice, nu împedeca de locu, ca domnitorul constitutiunalu să nu implineasca detorintele, ce le-a luat asupra si domnitorul absolutu.

Precum vedu, nu lipsescu nici la noi barbati de acei-a, cari tiene de inteleptiune mare, a ne strapune in statul acelu-a, in care se află Francia nainte cu 80 ani. In tristele temperi ale anilor 1848 si 1849 amu auditu adeseori afirmându-se cu brutalitate cinica, că altariulu trebuie derimatu pentru că inchide calea la tronu.

Daca sierbii religiunii ar fi numai papusiele statului, ar fi de prisosu a se usteni cu derimarea altariului, atunci ar fi destulu a spune poporului, că omenii cei cu reverenda sierbescu numai tiranilor, cari au lipsa de vanitata, diecesca, pentru ca oficiantii si soldatii să le fia credintosi. Daca religiunea si consienti'a nu sunt lucruri indiferente pentru statu, atunci zace in interesulu statului, ca religiunea catolica să eserzeze poterea sa asupra inimeloru credintosilor săi. Catolicul inse nu poate crede, că statul are să dispuna despre doctrin'a credintei si a moralei si daca sierbulu bese-recei nu poate fiintu liberu, atunci invetiaturele lui pentru subordinatiune in statu si-perdu totu esfertulu.

N'avemu a ne plange, pentru că s'a incheiatu concordatul ci pentru că s'a incheiatu pre târdiu. Candu s'a introdusu casator'a civila in Francia, gilotinele mobile au inceputu a circula prin tiera, si daca si-facea omulu cruce pre strada, oră in pericolu, a-si perde capulu.

In numele patriei si a consientiei morale a poporelor recomandam propunerea minoritatii.

Contele Mensdorff crede, că e lucru firescu, a accepta rezultatul pertratrărilor cu România, mai nainte de a se dimite in desbaterea proiectului de lege, propunerea sa nu prejudeca nici unei partide, si d'in cau'a acăstă o recomanda inaltei case.

Princip. Jablonowski propune incheiarea siedintiei si se primesce.

Siedintia din 20 martiu. Sceneria casei ca in diu'a premergatorie, pre strada si in curte o multime de oameni, galeriele indesate, cas'a deputatilor e representata prin unu numeru mare de deputati. Pre banc'a regimului: Hasner, Berger, Potocki, Brestel, Plener si Herbst. Secretarul min. Erb cetește protocolulu, contele Lodronu predă o petitiune din Görz cu 892 suscrieri in contra concordatului; contele Bloom o adresa a unei comune din Austria suprin care cătiva tierani si retragu suscrierile de pre o adresa in contra concordatului; card. Rauscher prezinta căteva adrese a eppulu din Linz pentru concordat. Ca oratori s'au inscris: contele Hartig, Arndts, Gablenz, card. Schwarzenberg, Schmerling, Br. Krauss, Salm, Auersperg, Leo Thun, eppulu din Brixen, arcieppulu din Salzburgu. — Propunerea presedintelui, ca să alterneze oratorii ambelor partide, se primesce. Contele Hartig: Afirmațiunea unui oratoru de eri, că foiele politice ar fortă opiniunea publică, nu o potu recunoscu de adeverata. Sciu pre bine, că prea reprezenta o potere, dara nice ea nu e omnipotinta. Majoritatea reprezentantilor poporului sa dechiaratu pentru modificarea concordatului, si poporul alegatoriu n'a desavuatu-o pana acum. Cestiunea ardinta, si nu se mai poate amena, căci tempulu e asemene unu riu rapede, a carui torinte numai momentand se poate impiedca prin obstacule, si ce-va mai tardiu va proruma cu vehementia indoita, daca nu-lu vomu conduce in alvi'a sa regulata. Asie stâmu si cu cestiunea de fatia. Voim a ne intorce la basea aceea, care a sustat 70 ani fără de a fi fostu opumnata din vre o parte. S'a disu, că noi votâmu legile acestea numai, pentru că România nu posiede 300,000 baionete. Dloru mei! Baionetelor se potu opune era-si baionete, si unde e dreptulu, acolo e si poterea. Fentru ce doresc unu domni amenarea? Pentru că nu voiescu complanarea definitivă.

tiva si credu, ca castigandu tempu, voru castiga tote. Atari mesure indiumetătite aducu frupte amare.

Profesorulu Arndts: In siedintă de eri amu audîtu cuventări ponderose pentru referatul minorității, înălță potu dico: sapientis. Amu luat in se cuventul, pentru că astă cere însemnatatea causei, si afara de acătă inca din motive personale. Precum e cunoscutu, cu căteva lune mai nainte amu avut neplaceri personale, pentru că m'amu alaturat minorității, și daca astă tacă acum, tacerea mea s'ară potă explica în modu stangaciu, căci dupa pararea mea omul acelaș a lasi, care in casul necessarui nu posiede euragiul a-si sustine si aperă convingerea sa diverginta. Obiectul, despre care desbatemu, altereză esenția dreptului matrimonial alu catolicilor. Maiestatea sa a declarat in modu solemn, că atătă d'insulu cătu si urmatorii săi voru observă si sustine dispusețiunile concordatului, si acum ni se prezintă o lege pentru desfintarea concordatului. E procedura acătă morală?

Daca aru fi vorba de unu tratatu comercialu cu Francia și Anglia, a carui vatemare ar trage dupa sine bombardarea Triestului, — ore procede-ati Dvostre si atunci in modul acestă. Proiectul de lege e o invecchia pentru beserecă catolica, se vataea beserecă fără de a aduce vre-unu folosu practicu. Eu nu aflu dura nici o cauza spre a recomandă proiectul acestă pentru santiunare, si nu voiescu, ca maiestatea sa să franga tratatele.

(Va urmă.)

Cine se fie noulu pastori spirituale alu turmei scapetate romane?

Dicemus pre Ddieu! guvernul ungurescu era să apara: „constituionalu liberale“ si cu o trasura de siacu; cumca adeca nu va rapă dreptul aviticu fundat in canone, sustinutu in vigore si sub varg'a asiatica a principilor independinti, si sub tristă epoca a persecutiunilor calvinesci, ma eseritatu si sub rigidulu absolutismu alu lui Bach; intielegemu libera alegere a nouui arciepiscopu gr. c. de Alba-Iulia; cu tote că unele jurnale ungro-nemtesci trasese clopotul in dunga pentru eternulu pausu alu scaunului metropolitanu de Blasius, sub cuventu că fericitulu Siulutiu, nu a fostu mogicu, ca să se faca unel'ta ultramuntanilor vecini pre contă besericiei orientali, nu a fostu tradatoriu politicu, nu a fostu, dicemus, omulu momentului, ci a fostu sinceritate incarnata, pastoriu divinu, care mai bine si-ar fi datu vieti, decâtă să-si duca a pasce turmă sa romana, din luncelbelkei Transilvanie, falnică in colnici, divina in livedi, nesacavera in surginti, — in lacustinele si morastinele calbaziose ale campiei unguresci: „hinc illae lacrymae!“ a le guvernului ungurescu a supră betranului Siulutiu.

Eramu in anulu trecutu pre tempulu incoronarei in casă magnatilor — mi disese unu romanu, — eram curiosu pentru unu corpă astă grandiosu de prelati, comiti si magnati; intrau si se adunau, care de căre in gala mai mare. Mai nainte de a se deschide sesiunea: stringeri de mana si conversări; doi romani m'a scarbitu conversandu prea servilu unulu cu ministrulu de finantie, celu-alaltu cu unu prelatu latinu; numai de cătu intra in salonulu mușeul, presedintele Mailatu, primesc d'in tote părțile salutările indatinante. La locu! la locu! toti senatorii; presedintele se scola cu gravitate, si dă cetire actului de incoronare s. c. l. cetirea era lunga si cunoștuta, deci noi cesti d'in galeria sioptiamu unele si altele. Mi dico sociulu meu: nu me saturu cu ochii pentru tipulu sprintenu romanescu alu presedintelui. Da, da, fratele, meu fu respunsulu, de ar fi numai cu o palma mai înaltu, s'ar pară ca unu Mailatu Voda, scii tu, de ceia ai nostri de orecandu. Mai interesante au fostu in se sioptele a doi unguri de langa noi. Cine absenteaza d'in logea arciepiscopilor, crediu că, atătă primatelor, atătă arciepiscopulu de Agria, si de Calocia, sunt de fatia, — lipsesce, amice, arcieppulu Romanilor ardeleni, Siulutiu barbatulu plin de tarla susfetesca, — nu-mi dico, ori nu mai nainte mi aretasesi pre Siaguna arciepiscopulu Romanilor ardeleni; — da astă este, să scie in se că Siaguna resiede in capitală circumspectilor; a fostu de fatia in 48. in a lunarea națiunala de la Blasius (in campulu Libertății); a fostu de fatia si in dietă de la Clusiu, cu tote că adunarea nat. l'au alesu deputatu la Vien'a spre immanarea gravaminelor (cele XVI. puncte)*), i cunoscem de atunci tote momintele activității sale politice, in dietă de la Sabiu, in senatulu imp., in dietă de Clusiu si in urma neactivitatea său mai bine passivitatea sa presinte, prin cari au devenit suspiciosu politicei magiare**), ci scumpe amice, atătă ti potu

spune: pana candu scaunulu acelu-a (aretandu către logea destinata arcieppulu gr. cat. rom. din Ardelu), va fi golu, pana atunci d'in ambele camere (a tierei) lipsesce *Transilvania*. Vre o doi burocrati romani, halosi la posturi, e numai fatiară, ei inca totu nu facu Ardelul; s. c. l. celu ce vede si intre sîre va fi pricopendu însemnatatea acestuia discursu, ungurii cei mai copii intielegu, cu totu că nu vrea să intielegă, că Ardelul e in Ardelu de cercat, si neci de cătu in dietă de Pest'a, (si optitoriu nostru se vedeă a fi omu expertu, par că primirea comisariului Péchi in Sabiu l'au desamagitu de minune).

Suntemu dejă in preseră unui actu importantu atătă besericescu, cătu si politicu, adeca e intrebarea: Cine să fie noulu pastoriu spirituală, alu turmei scapetate romane? (gr. c.) si deodata pentru că preotii romani trebuie să fie cu „crucea in frunte“, — pre acui nume să se boteze logea (vacanta) arciepiscopescă politica d'in casă magnatilor? (Astă, pre a nimeni, Dile Frate! Red.) si lucru de mirare romanii in astă momintă grave, par că sunt lasi, cu tote că inadinsu preotimea de la Tirnavie, Sargetiu, de la celea patru Somesiuri, si trei Crisiuri, Temisiu s. c. l. ar trebui ca de cu bunu tempu să ventileze una cestiune atătă de ardiatore; său nu ni aducem aminte că diurnalistică magiara, in data ce se fecera vacantie, se presentara cu candidatii loru națiunali: Lonovicu, Hainaldu, M. Horváth, ungurii nu sunt rei politici, pentru a acuia, să ne manuim cu armele loru.

In o astă constelatiune a lucrurilor, luandu notiune cu mare placere d'in colonele „Federatiunei“ Nr. 30. cum că consiliulu ministerialu au facutu reprezentatiunea la Maiestate, pentru suplenirea scaunului vacantu alu provinciei metropolitane de Alba-Iulia, si potă chiaru in tru intielesulu membrandului deputatilor romani, ni-am incmetatu a produce la lumină publicitatei resultatulu discussiunilor nostre avute cu barbati de caracteru si incredere, preoti, si civili — de linguritori ne ferimi — in cestiunea mitropoliei, inca despre tempii intercalatiuni dlui dep. Romanu, pre candu ministeriulu ung. pusese la cale numirea unui Coajutoru langa betranulu — acum fericitulu Siulutiu — si acătă facem in sperantia, cumca fratii preoti Ardeleni, de cu bunu tempu ni voru prezenta si ei in publicu candidatii loru, căci pre noi pre ungureni ne dore pana in sufletu si ne petrunde o cestiune vitale ca acătă*).

Romanulu d'in *Transilvania* si Ungaria, ne potendu-si manifestă dorerea, bucuria, ori a discută a supră cestiunilor mai ardiorie a le dilei, in sală comitatelor, casinelor, cluburilor politice; si-inneca dorulu ardioriu ca foculu; pana candu mai aduce Ddieu căte o nunta, concertu, cumendare, tērgu de tiera, — si atunci cei buni — se intalnescu cu o stringere de mana.

De căte ori avem ocaziunea de a potă observă, cumca pre candu junii salta, si se veselesc in cutare societate romanesca, betranii se perdu d'in vedere; atare chilia angusta, atare arbure umbrosu, e martorul suspinelor, si discussiunilor acestoru mentori.

Ca martore cutarei conveniri mai recinte — intre cele-lalte — producem la lumină adevărului resultatulu convingerei nostre d'in o discussiune interesanta; (temă era: cine ar fi mai competente urmatoriu alu pre maritului mitropolitului Siulutiu?) eu intentiune curata, de a desceptă de cu bunu tempu in publicitate o cestiune atătă de vitale, pareri-

ce sacrificase binisoru (more solito) dieului Bacu, inchinandu intru onorea S. Sale mitropolitului S. tiesuse cu intentiune in cuventarea sa nescă frasă despre politică ce ar avea să urmeze fruntasii bes. ai Romanilor, caroră nu li trebuie alta decât „Szolgabiro-i bun“ (ipsissima verba), căci poporul rom. e blandu ca ouea, lu poti tunde dupa placu, numai „bu-jotogă“ i să lipsesc! etc. La infruntarea nostra ce-i adresarămu pentru acestu inconvenientu fatia cu persoana prelatului rom. si insultarea națiunii rom., tragandu-me la o parte, mi siopti „fasa, că sciu cui am grauit!“ Aducandu-mi a minte de proverbulu „in vino veritas“ si meditandu a supră incidentului ce me impressiunase, m'am convinsu că nobilul conte au fostu necautulu si nechalitul interpretatoriu alu parerilor ce domnescu in regiunile mai innalte a le magiarilor. De aici urmează ca să invetiăm a trage folosu d'in asemenea descoperirii nevoluntarie, — apoi să nu grabim cu judecată candu nu ni potem spăla indata tenuța politica a cutarui-a d'intre fruntasii nostri. Celu ce are unu trecutu istoricu plin de activitate beseresca, politica si națiunala, — nu si-lu potă renegă. Calitățile eminente nu perdu d'in valoarea loru pentru că dora se paru a fi in passivitate, — activitate de eri nu potă fi obnubilata prin tenuța reservată de astă-di. Fiti cu răbdare, căci viitorulu vi va deslegă nesmințu si enigmele politice, cari vi-se paru acum inca neinteresse. Cătu pentru sentiminte nobile inimic, a le carci-a repreziune dorerosa au fostu memorabilele cuvinte „fleșe posse“ si juvare non fiti siguri că acele n'au incetat a fi romanesca. Daca contrarii nostri n'au incredere in cutare romanu, este bunu semnu, — să avem noi!

Red.

*) Candidatiunile notempurie, — fiindu acele in situatiunea presinte, forte inpolitice, — nu le potem aproba. Ele potu strică multu nu numai personelor intru alu caroră interesu se paru a fi facute ci si causei națiunale si besericiei. Să acceptăm deslegarea definitiva a cestiunii de alegere, si terminul ei, apoi la lucru dar disciplinati ca neci candu mai nainte.

Red.

loru — potă contrarie, — li vomu da tributul cuvenintiosu.

(Scenă se petrece intru o casa ospitală, fiind de facia mai multi preoti, pucini civili, din diecese de Gherla si de Oradea-M.)

Celu ce a petrecutu d'in anii vietii sale partea mai buna in urcioră singurata la sate, sed mai bine, ce va să dica o revedere, o stringere de mana si o sarutare fratiesca, si nu farisaica; o aferenie si societate am intimpinat si noi de cînd.

Dupa conversatiunile de introducere naturală minte vine la tapetu cestiunea alegerei nouului mitropolit; omenii nostri erau superati pre guvernul ungurescu — (inca nu luase scirea d'in „Federatiunea“) — cum acelă-a surupandu autonomia politica Ardelului, — mai vră a si intinde mană si la sanctuariul besericiei, etc. (estraru d'in discutarea amicală

Unu betranu: „Me temu fratilor, pre Ddieu meu! că guvernul de acum ni va obtrude in scaunul mitropolitului Siulutiu pre „Uniunistul N. N.“ atunci nu voi avă repausu nici in mormentul Domne! (cu manile cruciate) Sava, Inocentie, Mihail, Siulutiu, si N. N.!!!

Altu preutu mai teneru: „nu te superă mosiul de va lasă Ddieu astă ce-va, — eu mi suspindu cîndti'a, — clerulu romanu națiunalistu d'in tote padiscesele i va da votu de neincredere; cu unu cap poti scote la hotara pre toti preotii unisti romani d'in Ardelu.

Altulu „Nu ve sfarmati capulu; arciepiscopul de rendu se alegu d'intre episcopi — (mai multe voci: „apere Tatalu Santu! atunci ni-ară fi si mă reu.“) — deci alegerea, său ca să mă exprimă d'in intentiunea guvernului ungurescu (intrerumpere voce: ho, ho! mai viedia inca D. lieu!), denumirea căde in eppii de la Lugosiu, Oradea si Gherla; pe urmare de N. N. să numai avem nici o temere.

Altulu: „de va fi de unu mare, si nu alegerea, prevedu mare prepastia in baserică nostra; ca in se va fi, precum si credem in Ddieu, a legătura libera, clerulu e matru, va alege nu numai intre episcopi, ci si intre vicarii episcopesci, canonici, pe topori si profesori de teologia; dupa parerea mea

a să nu cercămu atătă minte si in vestiatură mare, mare, — căci acestea usioru violenței romu — ci mai bine anima curata, constantă, sincera, cum a fostu a repausatului Siulutiu; să ne ferim de ultramuntani de acei-a, cari ar să ne tienă totu sub papuca străină, — de străină am saturat pana după capu, — si cari pentru luri vane, aru potă pecatul pre contă autonomiei de puturilor canon. orient. si cari să fuga de sinode.

c) maghiaroru nu ni trebuie nici odata cu el, Sava, Inocentiu Micu, Maiorul Siulutiu, tulbură in leniscea loru eterna; noua ni trebuie o credință politica cu turmă sa cea numerosă.

d) nu ni trebuie omu scumpu si oghirsitul, ni trebuie omu lui Ddieu, care d'in prisosulu avale diumetate in totu anulu va intinde besericile si scolelor, adeca națiunei arse si fritte.

e) Nu ni trebuie omu superbă cu fala mare, pre unii ca accea si Ddieu i uresce; ci ni trebuie omu cu vorbe dulci, dreptu, si umilitu. „Celu care intre voi mai mare, să fia sierbulu toturoră.“

f) Nu ni trebuie nici omu fricosu (tufa) ci ni trebuie unu pastoru aprigiu, care va sta in fruntea loru sale sufletesci cu toiajulu, de căte ori s'ar căceră cumva lupii la preda (la toti semne de placere).

(Va urmă.)

De la la Tincă, 21/3. 1880

In dîtele trecute s'au tienutu in cerculu al toriu d'in Tincă o conferintă preliminară, condusă de capii partidei magiare cu acelui scopu, decumva intre romani si magari, s'ar potă esența atare contielegere fratiesca, urmandă alegere deputatul să devurgă in cea mai frumosa lenisca si tătătie exemplară.

La această conferintă au fostu chiamati atăi magarii cătu si romani.

Căti va au proiectatua ca să se alegă 9. iunie romani si 9. magarii, acesti-a să decidă că cine va alesu de deputat. Ditiermurirea acestorui 18 iunie să devină apoi lege impunetoria pentru toti toriorii venitorei alegere.

Acestu proiectu e destul de lamurit, deci e de lipsă a comentă, că o astfel de ideea in cîndrespunde spiretului constitutiunale si alu alegere; destul să fie a aminti, că proiectul au cîtat; in se d'in acelui motivu, că căti va magiar, decătă nu au voitua ca intre acei membri să fie romani căti magari, ci să se alegă fără privire la tătătie exemplară.

Dupa această s'au venturatua cauza alegerei mai specialu, adeca si unulu si altulu si-au desemnat parerea, că pre cine doresce de deputat.

N'am de cugetu a me ocupă cu personale mandate de unulu si altulu, nu me potu in se de a aduce la publicitate unu faptu, de care n'au

*) Singuru presedintele deputatiunii (la Maiestate), episcopulu Siagună, nu se potu îndupla, nici la staruriile celorlalți deputati (cu nr. 30) ca să mergă d'impreuna cu dinsă de a dreptul la imperatul, unde l'au trimis în națiunea, ci se duse la Clusiu, vedi A. Papu Ilarisanu Ist. Rom. Tom. I pag. 265.

**) Cu ocaziunea prandului de încoronare am fostu marturu unei scene insultatorie, candu contele A. H. după

romanii bine semitorii, dar si magiarii s'au scandalizatu. Pe cine l'au interesat numai catu de catu de cursulu alegerilor d'in 1865, acel'a cauta se scie, ce sacrificie au custatu alegerea d'in Tinc'a. Noi carii locuim in cercu, cunoscem si urmările grele cari le sufere poporul alegatoriu si pan' in diu'a de asta-di. Alegatorii d'in Tiuc'a si acum suntu inca de compatimitu pentru sortea, care-i ajunse numai d'in acea causa, cat s'au portat ea romani. De alta parte suntu demni de imitatu pentru tari'a si barbatia constanta, care au dovedit'o cu ocazieunea alegrei trecute.

Dorere inse cat neci acesta unica mangaiare a loru n'au potutu remanet neconturbata si nepetata, cat s'au batjocurit chiaru prin acelu individu, care aru vol se-si insusiesca cea mai mare parte d'in gloria invingerei triste a anului 1865.

Auditii fratorilor! auditii o fapta mai alesu si pentru acea scandalosa, cat s'au comis prin unu omu care atatu ca romanu, cat si ca preutu de frunte ar' ave detorintia dupla a grigii de toti concredintii ocarmuirei sale, cu multu mai tare de sine insu-si, ca cauza natiunei se nu se compromita.

Dlu presedinte consistoriale S. Bica a urecomendat in conferinta amintita de deputatu pe Dlu E. G. cu acea motivare, cat acesta s'au lapetatu de partita romana si au tienutu in dieta totdeuna cu magarii.

In catu cunoscem noi carapterulu dlui E. G. nu numai cat nu credem se fi impoternicit pe ver si cine a cersi pentru densulu in unu modu atatu de compatimitu, ma d'in contra suntemu convinsi cat se va inligna insu-si la audiulu acestei dechiaratiuni a susnumitului D. presedinte.

Aru fi tempulu odata ca si dlu Bic'a se-si traga sam'a, cumu-i vine mai bine la socotela, cat ore in astfelu de treburi se tienea cu romanii seu cu magarii, cat pan' acum l'am vediutu turburandu ap'a candu incoce candu in cole, fara ca se fi potutu veni baremu catu de catu la acea convingere, cat in afacerile natiunale s'aru pot de siguru cont la colucrarea si sprigionirea neconditiunata a sanctiei sale.

Totu in legatura cu susnumitulu domnului presedinte alu consistoriului romanu g. or. am se mai comunicu, cat in siedint'a consistoriala d'in 16—17 l. c. in ocausa oficioasa s'au detiermurit a adresat catra comitatul o representatiune, cu care ocazieune dlu notariu consistoriale Teodor Lazaru s'au luptat cu mare zel, ca representatiunea se compuna in limb'a magiara. (1)

Inse lupt'a acestor doi matadori cunoscuti au remas fara frupte, cat intentiunea loru servila s'au sdorbitu de tari'a acelor barbati zelosi, cari acurseaza d'in provincia la acesta siedintia, si cari pricpendu mai bine insemnetatea consistoriului nostru si interesele natiunale n'au neci o lipsa de vanele complimente intru cumanacirea magiarismului.

Unu Romanu.

Transilvania.

De langa Somesiu. 18. mart.

Venindu-mi la mana Nr. 29. din pretiuitulu diuariu celu redigeati, intre altele am aflat o corespondintia d'in Viena dto 27. fau a. c. suscrisa cu literale I. C. D. Eu nu mi voiu bate capulu, ca se sciu cine e corespondintele acel'a? si d'in ce funte si-trage informatiunile sale atatu de sinistre cu priu la unele assertiuni d'in aceea-si corespondintia, ci in interesulu opiniunei publice vinu a face unele reflesioni la corespondint'a aceea, basate pre adeveru, si anume: Dlu corespondinte i place a scrie, cat unul d'ntre Archiereii nostri, dupa ce a introdusu limb'a magiara de limba a conversatiunii in seminariulu seu, acum are de cugetu se scota o foia basericesca in limb'a latina, neavendu curagiulu se-o scota in cea magiara, dupacum i-ar fi dorit u anim'a — aceste pre catu pricpe eu, si pote si altii, s'aru referi la Archireul Gherlei, ceea ce inse n're nici umbra de adeveru, fiindu cat Archireul Gherlei nu a facutu alte schimbari in seminariulu de Gherlei, decat ca prin staruinti'a cea neobosita i-a sucesu a organizata seminariulu immultindu numerulu alumnilor de la 50 si acesti'a proveditu cu tote cele necesarie, era obiectele de investimentul le a immultit cu Catechetica, Metodica si cu Medicina pastorală. — Ce se tiene de limba: precum de la incepere, asie si acum, limb'a de conversatiune si propunere cea romana afara de vre-o doue studie, cari precum mai nainte, asie si acum se propunu in limb'a latina; aceste inse se splica de respectivii profesori si in limb'a romana; si alumnilor li stau in voia libera a respunde atatu in cursulu anului, cat si in esamenu in care limba voru voi d'in aceste speru, cat se va convinge ori cine cum cat archireul Gherlei nu a introdusu limb'a magiara in seminariulu seu, ma chiaru candu aru fi voit, — ceea ce de altintrelea e de parte de intentiunile cele parintiesci ale I. S. — n'ar fi potutu; si acesta voiu demonstra-o matematice. Intre 50 alunni 6 sunt carii au studiatu la Blasiu, 15 la Beiusiu, 25 la Clusiu, era despre simtimentele romanesci ale acestor tineri, nu se indoiesce nimenea fara pote numai dnu coresp. si celu ce l'a informatu atatu de stangaciu; si asie pote dormi dsa in pace si liniscitu, si fie siguru, cat precum pana acum,

asi si in venitoriu in seminariulu de Gherlei nu se va introduce limb'a magiara in veci si pururea, fiindu cat teologii se crescute pentru poporul romanu si voru traie cu presura romanesca, era nu cu cea m... apoi a trecutu bab'a cu colacii ca se ne mai introduca cine-va limb'a straina si inca chiaru in sanctuaru, de aru fi chiaru nasdravenu ca celu d'in poveste, dar' dora nu se afia si atari lunateci! Afara de aceea nu credu cat presupune nici D. I. C. D. atata lasitate in clerusu si natiunea romana!

Ce se tiene de assertiunea, cat archireul Gherlei aru voi a scote o foia basericesca in limb'a latina, neavendu curagiul a o scote in cea magiara precum i-ar fi dorit u anim'a: am de a-i face aceea modesta reflesiune, cat nu archireul va scote foia aceea, ci la indemnul parintiescui alu acestui-a o va scote corpulu profesorale teologicu, a carui-a proprietate va si fi foia aceea, decumva va fi atatu de fericita se pota vedea lumin'a, fiindu cat, vedi domne, numai beat'a Transilvania e supusa la nesce afurisite legi de presa ne mai audite, afara de aceea foia aceea va ave numele de botediu „Credinta,” prin urmare nu va esi in limb'a latina, cu atatu mai putienu in cea magiara, ci in limb'a romana. — Mai departe se-si insenne bine D. corespond., cat unei societati morale, bine organizate, nu-i pote impune neminea, numai eca asie de flori de cuci vre-o sarcina, carea nu aru voi a-o primi. — Atare societate e si corpulu profesorale teologicu de Gherlei, care acum stau d'in patru individi, d'ntre cari trei si-au facutu studiile teologice in seminariulu central gr. cat. de Viena; esperinti'a, Domnulu meu, ni areta ce barbati au esitul d'in Institutulu acel'a, si cu ce simtimente, era alu patrulea a absolvit studiile teologice la Rom'a despre care n'am alta de a dice, decat cat acel'a face onore in tota privinti'a clerului si natiunei romane. — In urma nu-mi potu splica neci decat, d'in ce motive trece archireul Gherlei de asie mare magiaronu in ajntea D. I. C. D., candu chiaru acelu archireu in tomu'a anului 1867 aplicata de profesore pre unu individu, care dupa cum se dice pre romania, numai aude limb'a magiara, mai incolo speru cat D. corespondinte va fi cetitu si numerii 1, 2, 11 si 12 d'in Concordia d'in care s'aru fi potutu convinge, cat totu archireul Gherlei contribue anuatim pentru solutiunea unui docente la scol'a principala d'in Lapusulu ungurescu 120 fl. v. a. d'in cass'a sa propria, de altintredestulu de neinsennata luandu in consideratiune ofertele cele mari, ce le aduce spre inaintarea culturei natiunale. — Mai incolo totu acelu Archireu se nesuie d'in tote poterile a sistemata solutiunea docentilor de la scolele poporale d'in diecesa, dispunendu cat se faca instrumente dotatiunali, in cari solutiunea docentilor e fipsata de la 120 fl. pana la 300 fl. si cari se si susternura d'in partea Ven. Ordinariatu la Guvernulu Transilvaniei spre inalta aprobari si intarire, inse acele diaconi acolo, potre pline de pulbere si cine mai scie prin ce parte a Archivului, aruncate inca d'in 25 decembr. 1866, potre neclitate *) de si acolo avemu unu consiliariu scolaru supremu romanu, de la care cu totu dreptulu acceptamai multa activitate si energia in una causa atatu de santa si intru adeveru natiunale. Totu acelu Archireu luandu frenele guvernarei diecesei de Gherlei, indata ce afla, cat prin staruinti'a unoru barbati demni de tota laud'a unele comune d'in Comitatulu Doboci oferira obligatiunile de statu spre inaintarea unei scole centrale romane gr. cat. in ctulu Doboci, inca in anulu 1862, si cari acum stagna, fiindu cat inimicii desceptarei poporului romanu miscara tote petrele pentru impedecarea acelui scopu atatu de maretii, — nu se linisci facandu nenumerate representatiuni atatu la guvernul catu si la presidiul etense de Doboc'a pana candu i-a sucesu in urma a pune man'a pe ele si numai decat tienu o conferinta micsta cu intelligentia romana d'in Gherlei, a carei rezultatul fu, cat d'in intresele acelor obligatiuni se cumpara un'a dintre cele mai bune case d'in Gherlei cu 4500 f. v. a. si asie speru, cat cu ajutoriul lui Ddieu preste putienu tempu vom ave in Gherlei o scola centrala romana. — Aceste sunt fapte complinite, d'in cari speru cat fiecare se va pot de convinge despre simtimentele cele intru adeveru romanesci si parintiesci a archierului de Gherlei si mi place a crede, cat se va convinge si dlu coresp. decum-va nu e unulu d'ntre acei neferici cari facu distingere intre romanu ardeleanu, ungureanu, banianu etc. — Cu aceste eramu detorii in interesulu opiniunei publice, era dlu coresp. i facu aceea modesta si fratiesca reflesiune, cat candu voiesce a sbiciu pre cine-va in publicu, atunci se se nesuesca mai antau a-si cascigat documente autentice si apoi pasiesca cu fruntea deschisa in publicu si da se merge fara frica fia acel'a ori si cine.

D. Suciu, dupa o disertatiune de dreptu romanu vine la cestiunea embatuerilor, si cere ca D. ministru de finante se-si arete apretiurile. — D. Cogalnicianu, dice, cat in cestiunea de facia suntu trei interese legate impreuna, interesulu tesaurului, interesulu economicu si interesulu natiunalu. Cere inse ca pentru acesta inainte d'a intra in cercetarea proiectului se se unesc Camer'a in sectiuni, ca se se intielega prealabilu in punerea amendamentelor.

Acesta propunere a d-lui Cogalnicianu se pune la votu, si se primește. — Adunarea prin urmare se retrage in sedinta secreta.

Dupa redeschiderea sedintei se otarita ca comitetulu delegatilor se reentrunchesca, se ie in desbatere amendaamentele ce i se voru presinta si peste doue dile se represente proiectulu in desbaterea Adunarii.

Dup'acesta s'a luat in desbatere proiectul de lege pentru desfintarea tacelor podurilor si sioselilor, ce a fostu prelucratu si votat u de Senatu, si s'a votat u de camera fara nici o modificare.

Dup'aceea s'a luat in desbatere si s'a votat proiectul de lege pentru tacsele, ce suntu a se percep de la diplomele de naturalisare.

Senatul.

Siedint'a de la 12 martiu 1868.

Presedinti'a d-lui C. A. Cretulescu.

Dupa ore-care mici comunicari fara importanta D. presedinte invita pe D. Munteanu a desvoltat interpelarea sa d'in siedint'a trecuta, facuta d-lui ministru de interne. D. Munteanu face desvoltare in caus'a neregularitatilor ce se petrecu in judetul Valcea. Dupa responzului ministrului de interne, mai multi senatori iau cuvantul pentru si contra; si dupa ce unii sustin numirea unei anchete in aceasta cestiune, incidentul se inchide prin trecere la ordinea dilei.

Se ie apoi in desbatere propunerea d-lui Brailoiu relativ la inamovibilitatea toturor functiunilor curtilor d'in tiera si se decide a se trimite la comisiunea respectiva.

D. Ministrul cultelor comunica unu mesajiu prin care se trimite Senatului unu proiect de lege relativ la inamovibilitatea unei facultati de teologie.

D. Costaforu intreba pre D. ministru de ce nu se infinieaza si facultatea de medicina?

D. ministru respunde cat in curendu se va realiza si acesta cestiune.

Siedint'a d'in 2/14 martiu 1868.

D. raportorul alu comitetului delegatilor da citire raportului relativ la proiectul de lege pentru caile ferate, consesiunea Waring, ale carui conclusiuni sunt: Se se recunzache guvernului spre a-lu ave in vedere si pre acesta acum, candu Camer'a se occupa cu cercetarea altor proiecte de asemenea natura, ca astu-fel se prefera celu mai favorabile tieri. — Se primește conclusiunile raportului.

Se ie apoi in discutiune 13 proiecte de legi pentru iniatiarea de nove tacse, si scaderi in 13 comune si se primește.

Dupa aceea se ie in discutie proiectul de lege art. unicu relativ la al. 5. art. 8 d'in legea organisarii judecatoresci, prin care se decide ca lucrările tribunalului de Galati se impart d'in potriva intre ambele sectiuni locali si puinduse la votu, s'a primit cu unanimitatea voturilor.

A dunarea deputatilor in sed. d'in 5/17 mart. a luat in desbatere proiectul de lege asupr'a interpretarii unor article d'in legea electorală. Obiectul principalu a fostu daca cei ce platescu unu impositu de 80 lei, dar locuindu aiurea in districtu, potu face parte d'in colegiul III-lea alu oraselor. Majoritatea, dupa desvoltarea facuta de d. ministru de Interne a decis, cat numai cei ce-si au domiciliul politiciu in oras, se faca parte d'in colegiul III-lea, si negresitul, daca s'ar da dreptulu acesta toturor hangilor, cärciumarilor, epistatilor si scaunasilor, cari prin interesele loru sunt dependinti de proprietari, colegiul alu III-lea alu industriasilor, comerciantilor si inteligintei ar fi nabușit si supus proprietatii, caria legea i da doue colege,

S'a desbatutu si alu doilea articolu si s'a primit proiectul comisiunii.

Noutati Straine.

ANGLIA. Fenienii era se misca. La 17 l. c. una multime de fenieni inarmati a atacatu cas'a unui jude, fiindu cat s'a fostu latitudo fain'a, cum cat acolo aru fi arme ascunse; inse nu li a succesu a pune man'a pre arme.

Parlamentul Angliei in septembrie trecuta a terminat discusiunea in caus'a Irlandie. Deputatul Gladstone a amenintat cu votu de neincredere pre Disraeli, daca nu va face modificatiuni esentiali in proiectul presentat in caus'a Irlandie. Disraeli nu s'a spariat de acesta amenintare, ci a spusu fara rezerva, cat in acelui casu e gata a disolva parlamentul. Sustiene principiul religiunei de statu in Irlandia, care punctu alu proiectului fu mai tare combatutu d'in partea opuselui.

Scirile referitorie la espeditiunea d'in Abissinia spunu, cat principale de Cassa a promis lui Napier, cat va proveze cu cele de lipsa armat'a angela.

ITALIA. In cercurile financiare s'a respondit fain'a, cat ministrul cont Cambray Digny i-ar fi succesu a capetă de la cas'a lui Rothschild un imprumut de 420 milioane, pentru care voru servit de

ROMANIA.
Siedint'a adunarei deputatilor de la 4/16 martiu 1868.

Presedinti'a d-lui Fetu.

In siedint'a de azi s'a citit o depesca a d-lor Waring d'in London catre presedintele Camerei, prin care cere a fi chiamat in Bucuresti spre a sustine ofertele sale in privinti'a caelor ferate.

Desbaterea asupr'a acestui obiectu a tenuu vr'o jumate de ora si abe s'a sfarsit tramitiu-se cererea la comitetul delegatilor.

Adunarea apoi dupa ore-care desbatere a acordatu congediul cerutu de D. Cogalnicianu, cu 'nceperile de la 17 martiu. — Sa luat in desbatere proiectul de lege pentru vendarea unor d'in domeniile Statului.

*) Pentru ce nu le urgeati? R.

ipoteca bunurile bisericescii, proiectul referitor la aceasta negotiatiune noua se va prezinta camerei inca in decursul sesiunilor presente.

In camera se continua desbaterea despre contributiunea de moraritu; si nu sufera nici una indoiala, ca proiectul elucrat prin comisiunea parlamentara, cu modificarile acceptate si de guvern voru fi primite cu majoritate insemnata.

La 18 martiu a sositu in Susa remasitile parentesci ale renumitului esdictator al republicei venetiane din anul 1848—49, Daniele Manin, primite de comisiunea venetiana alesa pentru solenitatea acesta, si tramise la Turinu. In 18 martiu voru fi transpuse in Mestre, de aici se voru duce cu mare solenitate la Veneti'a.

La solenitatea, ce se va tieni in Veneti'a, regele va fi represintat prin unu adjutante alu seu, ministeriulu, senatulu, camer'a si tote corporatiunile mai renomate voru fi represinate asemenea prin tramsiile loru.

FRANCA. In 18 martiu s'a tienutu in palatul Tuilerielor o conferinta sub presedintia imperatului. In acesta conferinta s'a desbatutu eschisiv trebile interne.

Sau consultat despre discusiunile tienute in corpulu legislativ asupra legilor de reununi despre gard'a nativale mobile, si cu deosebire despre miscările din Toulose.

Unu mare numaru de pusce Chassepot suntu gata, guvernului armele pregatite le tramite armatei din Afric'a, operatiunea acesta pana in finea lui Aprilie se va fini, si asile pana in finea acestei lune intreg'a infanteria francesca — afara de gendarmeria pedestra, va fi provedita cu arme noue. De alta parte fabricile de arme din Francia suntu atatu de bine organizate incat pre fiescare d' potu liferă 1500 de pusce bajonete si alte Marsialulu Niel porta grige mare de fabricile militare, si in tota diu'a le cercezea de a rondulu.

CANDIA. Tempestatile de primavera in Candi'a se vedu a favorisà tiraniei brutali a turcilor. „Enosis“, o naie grecesca, a sositu in 27 fauru la Candi'a; dar furtunile de pre mare au impiedecat o a se apropià de uscatu, ca se pota da bietiloru cандioti bucatele ce au adusu pentru a-i mantu de fome. Multi au facutu incercari, ca se descalece cu luntritie pre uscatu si asile se grabeasca intru ajutoriulu fratilorloru, dar marea viforosa i-a inghitit. Unu numaru mare de cандioti s'a adunatu la ttermurii mari si tota noptea au asceptat, ca se capete ce-va bucate de pre mare, inse in daru. Demanetia cei mai multi erau morti de fome. Era alti 95 au cadiutu in acesta noptea viptima elemintelor, ce paru a se fi conjurat in contra insurgentilor. Frigulu neindatentu, esundarile mari imputineza numerului cандiotiloru cu sutele pre fia-care d'. Dar tote aceste nu suntin stare a slabì energi'a si a descuragia pre luptatorii liberi-

tati; d'in contra ar reportatu asupra turciloru o invingere stralucita langa Prosjalon si in Chisamo. Turci, infuriati de aceste doue perderi rusnose, au inceputu a persecuta pre poporulu fara de arme, au predatui tienutulu intregu, au maculat femeiele prinse, si a aprinsu satul numit Canaban.

Cандiotii despreteasesc furia elemintelor si a tiraniloru, si se lupta cu resolutiune rara pentru libertate. — Pre candu tragedia din Candi'a ni areta o scena atatu de trista, Aali pasi'a rentornandu-se din Candi'a se incerca a orbì diplomati'a europeana cu scirile nascocite, ca cандiotii au depusu armele, insul'a e liniscita; si acum nu lipsesc decat a organisa Candi'a de nou. Cu acestu scopu a si publicat unu firmanu scrisu in limb'a turcesca si greca; acestu firmanu aru fi menit a formà legea fundamentala, si cuprinsulu concesiunilor ce se facu Candie. Insurgintii inse sciu, ce va se dica concesiunile date de Porta; si au primitu numitulu firmanu cu risetu de despretease.

Varietati.

* * * (Multumire.) S'a mai primitu la societatea „Transilvania“ urmatorile sume: De la Domna Iulia Hajdeu lea vechi 384, D. Miculescu, deputatu 640, Miler, Prefectu de Berladu 411, N. Apostolescu suptu-Prefectulu Prajului Telajenu, prin d. Ghinea profesore 343. De la D. Dimitrie Siscu 384, Prea-Santi'a Sa episcopulu Dionisie Buzeu, carți in valore de lei 864 21, D. Capitanu C. Horadianu, bani adunati din remasitie si de la membrii noui 705 28 D. C. A. Dimonisie deputatu 411, Eugeniu Crisanu, bani adunati din remasitie 221 10. Bani adunati din tacsele diplomelor membrilor adunarei societatei 337 30. De la D. G. Danielopolu profesore si advocatu 411. De la D. Aristidu Pascal, profesore si advocatu, s'a inscrisu cu lei 411. Supt-serisulu in numele societatii aduce multumire publica pentru asemenea oferte eminentu nativale. — Presedintele societatii „Transilvania“, A. Papu Ilarianu.

* * * (Dialectele italiene.) Diurnalul „Italia militara“ comunica unele observatiuni interesante asupra limbei, care incepe a se desvolta in armata, din diferitele dialecte, ce vorbescu militarii din diferitele parti ale Italiei. Fie-care dialectu a parasit uinele flessiuni si accentuari adoptandu altele cu multu mai viu, mai placute, si mai armoniose din alte dialecte. Unele expresiuni a le poporatiunei din cutare provincia a devenit u fi expresiunile toturor; proverbele s'a contopit. In limb'a militara preste totu predominante dialectulu piemontanu. Era ce s'atinge de cele-lalte dialecte, si de insemnatu, ca dialectulu neapolitanu e estinsu forte in provinciele meridionali; celu toscanicu, de-si numerulu toscaniloru nu e atatu de mare, inca e forte latitu, ca-ci, precum se dice, o limb'a toscana ajunge cu o sută din alte tienuturi. Cetarea ordinatiunilor de administratiune etc. au avutu mare influentia asupra toturor dialectelor. Pronunciările mai aspre de suptu alpi se moie; si cele prea moi se mai intaresc. „Cu siese seu siepte ani mai nainte nimene n'ar fi sperat, ca considerabil'a diferinta de limba, ce esiste intre piemonteni, sicilieni, sardinieni si toscaneni, se despara in tempu atatu de

scurtu si se pota trace in una limba comune, care la tota in templarea inca nu e de totu italiana, dar cu multu e mai italiana decat vr'unul din dialectele deosebite, afara de celu toscanu.“ — Documentu invaderatu, catu de mare influentia are si asupra limbei unirea politica a unei nativane. Fratii italiani, cari au sciutu a se lupta cu atata resolutiune pentru unirea politica nativane, adi mane voru deveni si la o perfecta unitate a limbei in Italia intreaga, desparandu multele dialecte, ce sunt numai in desfavorulu literaturii.

* * * (Advocati noi in Vien'a.) Precum insciintieza mai multe foie, ministrul de justitia are de cugetu a numi in Vien'a 20 de advocati noi. Spre acestu scopu a si provocatu tribunalulu supremu se face propunere in acesta privinta. La propunere se va luu in consideratiune etatea competitilor. Pentru una statiune de advocatu ce devenise vacanta, au competitu 90 de insi din statul concipientilor, d'intre cari celu mai teneru are prasse de 3 ani si 7 lune si celu mai betranu de 17 ani si 5 lune.

Sciri electrice.

Vien'a, 24. martiu. In siedintia de asta-di a delegatiunei magiare, dupa cetirea rescriptului imperatricescu, prin care se intaresc decisiunile acceleia, Falke, reprezentante alu guvernului, si-redica cuventul in numele cancelariului de statu si in urma mandatului imperatricescu exprime delegatiunei multumit'a si salutare Majest. Sale. Presedintele intr'o cuvantare plina de sentimentu dice remas buna si inchide siedintia.

Washington, 23. martiu. Procesulu presedintelui s'a inceputu. Aoperatorii au presintat responsulu lui Johnson, prin care se nega apriatu realitatea toturor punctelor actului de acusatiune, si pentru pregatirea aperarei cere amenarc de 30 de dile. Senatulu respinsse acesta rogare cu 24 voturi contra 12.

Vien'a 24 martiu. Siedintia de inchidere a delegatiunei senatului imperial. Beust, respondendu la o intercalare, dechiara, ca espeditiunea (scientific) in Asia orientale, precum se pota spera, va avea a se incepe in decursul verii. Apoi impartesecese intarirea decisiunilor delegatiunei din partea imperatului si exprime recunoscinta Maj. Sale in privintia pertractarilor, cari au corespunsu astepatarilor inalte. A accentuat in termini energiei politice de pace a guvernului. Presedintele dechiara, ca pacea se baseaza pre bun'a contielegere a representiunilor. Sesiunea se inchise intre urari sgomotose pentru imperatulu.

Proprietariu, redactoru respondentoriu si editoriu:

ALESANDRU ROMANU.

Cursurile hartiilor la burs'a de Pest'a in 23 martiu.

	Vend. tien.
a le Bancei comerc. de Pest'a	643 646
si industriale	202 206
industriale de Pest'a	233 235
Institut. de Cred. ung.	78 1/2 79 1/2
Actiunile casei de pastri. pestane	1550 1560
budense	437 440
Societ. morei art.	1285 1295
morei vapor. „Panonia“	1980 1990
I. mor. vap. de Budapest	810 826
Asiediam. fabric. in Bud'a	438 444
mor. vap. „Concordia“	880 900
mor. vap. regesca	585 590
mor. vap. priv. de Segedinu	840 850
rafin. de spiritu	617 620
I. Societ. ung. de asetur. gener.	660 665
Societ. asetur. „Panonia“	263 265
„Patria“	196 198
Actiun. Tunelului	70 71

Preturile granelor, piati'a de Pest'a, in 23 martiu.

Greutatea in pundi.	Pretiul mezi.
de 83 p.	5.35 5.45
" 84 "	5.60 5.70
85	5.80 6.90
86	6.10 6.20
87	6.35 6.45
88	6.55 6.65
Mestecatu	— —
Secara	78—80 4.35
Ordui	66—68 2.65
"	68—70 2.50
Ovesu	45—47 1.70
Porumbu (Cueurudiu)	80 2.75
Fasole (noua)	— 5.50
Meiu	— 3.20
Rapitia	— 5.87 1/2 6—
"	— 5.75 5.87

Cursurile la Burs'a de Vien'a, in 23 martiu a. c.

fl. cr.	fl. cr.	fl. cr.
Imprumuturi de ale Statului.		Cu 5% detto, emisian. 1862
do 5% in val. austr.	583 —	80 50
„ 5% scutite de contributiune	54 —	117 25
„ 5% Impr. de arg. din 1864	73 74	115 50
„ 5% Impr. nationalu	80 25	97 25
„ 5% Metalicele	64 30	205 —
„ 4 1/2% "	57 10	210 50
„ 4 1/2% "	50 75	210 50
„ 4% "	45 —	86 —
„ 3% "	33 75	150 —
„ 2 1/2% "	28 —	83 50
„ 1% "	11 20	78 —
„ 5% Detor. vech. de statu, sortita	53 —	50 —
Ipoteca.		Oblegatiunile Dessarcinarii patimentului.
de 5% a le bancei nat. cu sorti	94 40	Cu 5% Austr. inf.
„ 5 1/2% unguresci	90 75	5% Austr. sup.
„ 5% Credit. austr. fonc. (argint.)	96 50	5% Boemice
„ 5% Domene, de cate 120 fl.	108 75	5% Moravice
„ 5% Boemice	89 50	5% Stiriane
Efecte de loteria.		5% Tirolane
Sorti de Statu d. 1864 de cate 100 fl.	85 40	5% Carpath. Carniol. litor.
" 1860 intrege 500 fl.	82 80	5% Banat. Temes.
" 1/2 100 fl.	91 50	5% Banat. Slavon.
" 1854 cu 4% d. c. 100 fl.	75 25	5% Galiciae
" 1889, intrege	173 25	5% Galiciane
" 1/5	173 —	5% Transilvanie
Hartie de rente, Como	19 50	5% Bucovinice
Sorti de a le instit. Creditu	131 70	5% Unguresci, cu sortitura
Societ. navig. pre Dunare	93 —	5% Banat. detto
Triestine de cate	120 —	5% Carlu-Ludovicu
de cate	54 50	5% Loyd
de Bud'a, "	40 fl. 26 25	5% Industr. d. feru, boom de cate
Esterhaz-ane, de	40 fl. 131 —	300 fl. in arg.
Salm-iane, de	40 fl. 31 50	5% Ardelenesci de
Palfy-ane de	40 fl. 25 75	5% Cal. f. nord. boom de 300 fl.
Clary-ano de	40 fl. 27 50	5% Cal. f. Rudolfa de
St. Gennis-ane de	40 fl. 24 25	5% C. f. Franc. Ios. de
Windischgrätz-ane, do	20 fl. 17 50	200 fl. 3 lune.
Waldsteiniane de	20 fl. 21 —	Amsterdamu
Keglevichiane de	10 fl. 14 75	Augusta Vindel.
Rudolfiane de	10 fl. 14 50	Berolinu
Actiuni de a le Câliloru ferate.		Berolinu
a le Câlli nord. de cate	172 20	100 fl.
" Statului	252 30	100 fl. m. c.
" Sudu	200 fl. m. c. 177 26	100 lire n.